

НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВКЛЮЧЕННЯ ДЖЕРЕЛА ПРЕЧИСТЕ ДО СКЛАДУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Фесюк В.О., Кучер Г.Б.

fesyuk@ukr.net; Anya-ku4er@ukr.net

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

Territory of the Volyn area is rich in natural water sources. Some of them give beginning to the rivers and streams, sources are used by a local population for rest. In addition, many sources have the own original history of healthful qualities and properties. Unique sources, donated by nature, for centuries help to regain strength and get rid of ailments. Source there is important part of natural treasure of the Volyn region, require the rational use, guard and recreation.

Key words: source, Naturally the Protected Fund, hydrochemical state of water source, sanitary state of adherent territories, recreational and recreational potential.

Джерело Пречисте знаходиться на території Воєгощанського ОТГ Камінь-Каширського району за межами населених пунктів на березі озера Озюрко. Відстань до населеного пункту с. Воєгоща становить – 3,6 км.

Згідно фізико-географічного районування територія, де знаходиться джерело, розташована в межах підобласті Верхньоприп'ятського Полісся області Волинського Полісся Поліського краю зони мішаних лісів Східно-Європейської рівнини. Переважаючим видом ландшафтів є заболочені заплави середніх поліських річок з крупнозлаково-осоковими луками на торф'яних ґрунтах, частково осушені [1].

Дане джерело знаходиться в межах Волино-Подільського артезіанського басейну, в якому поширені прісні і мінералізовані води. Їх формування і територіальне поширення обумовлюється геологічною будовою і геохімічною обстановкою надр. Головним водоносним горизонтом є відклади мезозою, на сході протерозою. Води цього горизонту прісні, гідрокарбонатно-кальцієвого складу і добрими смаковими якостями (табл. 1).

Аналіз гідрохімічного складу води проведений лабораторією моніторингу Ковельської ГТМП Волинського облводресурсів 21 липня 2016 року.

Зважаючи на значну водорегуляторну, історико-культурну, еколого-освітню та естетичну цінність, джерело необхідно взяти під охорону держави на правах гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення.

З метою охорони та збереження джерела, цінного у науково-пізнавальному, господарському, оздоровчому та естетичному відношеннях, у межах запропонованої для заповідання території необхідно заборонити проведення будь-яких меліоративних та осушувальних робіт, що можуть призвести до зникнення джерела, у тому числі на прилеглий до джерела території, забруднення території, влаштування сміттєзвалищ та смітників [2].

Таблиця 1.

Результати хімічного аналізу води джерела Пречисте

№ %	Назва показників	Одиниці вимірювання	Значення показника	Вимоги стандарту*
1	Фосфати	мг/л	0,736	0,8
2	Загальна жорсткість	мг/л	2,0	7,0
3	Залізо загальне	мг/л	0,175	0,2
4	РН	pH	6,8	6,5 – 8,5
5	Амоній сольовий	мг/л	0,138	0,2
6	Калій	-//-	1,27	2 – 10
7	Натрій	-//-	7,44	10
8	Кальцій	-//-	30,06	50

9	Нітрити	-//-	0,02	0,5
10	Нітрати	-//-	0,787	10
11	Магній	-//-	6,08	20
12	Лужність	мг/л	1,4	3,0
13	Хлориди	мг/л	17,37	250
14	Запах	-	0	1

* ДСТУ 7525:2014 Національний стандарт України. Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості

Сучасний стан використання і збереження джерела «Пречисте» потребує розробку і внесення управлінських рішень з метою покращення стану, який зумовлений недостатньою вивченістю даної території, нераціональним використанням води та господарською діяльністю людей, що зумовлює забруднення джерела та погіршення санітарного стану прилеглої території.

Для подолання проблеми слід розробити заходи щодо поліпшення використання і охорони джерела. Завдяки систематичному спостереженню, відбуватиметься постійний контроль за якістю вод. Це дозволить виявити негативні зміни, що відбуваються з джерелом на даній території і вчасно приймати заходи, щоб ліквідувати їх жакливі наслідки. Виділення санітарних зон на території прилеглий до джерела, передбачає заборону випасання худоби, купання, прання, риболовлі, використання отрутохімікатів, органічних і мінеральних добрив, і як наслідок цього це покращить якість та збереження природних властивостей джерельної води.

Якщо на місцевому рівні буде проводитись гідроекологічний моніторинг та контроль, будуть накладатися штрафи за порушення умов водокористування, то люди будуть дбайливіше ставитися до цього природного ресурсу і раціональніше його використовуватимуть.

Будівництво нових курортних закладів сприяло б збільшенню потоку рекреантів, які б поповнили б місцевий бюджет [3].

Розчищення та окультурення джерела «Пречисте» сприятиме, можливостям естетичного задоволення та фізичного оздоровлення, місцевого населення.

Водні ресурси кожної річки чи струмка починаються саме з природних джерел та є вразливим елементом довкілля, які треба берегти і відновлювати. Неабияку роль у збереженні річок відіграють водні джерела. З їх відновленням значно покращується наповнюваність рік водою, поліпшується і зберігається її якість. Ставлення до водних ресурсів – це мірило цивілізованості, культури і рівня розвитку людей.

Перелік використаних джерел:

1. Геренчук К.І. Ландшафти західних областей УРСР, питання їх використання, охорони і перетворення / К. І. Геренчук – У кн.: Охорона природи західних областей УРСР. – Львів: Вид-во Львів ун-ту. 1966. – 214 с.

2. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями: метод. рек. до практ. занять / В. Д. Романенко, В. М. Жукинський, О. П. Оксіюк, А. В.Яцик та ін. – Київ: Символ-Т, 1998. – 28 с.

3. Олійник Я. Б. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області: монографія / Я. Б. Олійник, І. В. Єрко. – Луцьк.: ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2014. – 164 с.

4. На Волині урочисто відкрили відновлене джерело «Пречисте». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.volynnews.com/news/society/na-volyni-urochysto-vidkryly-vidnovlene-dzherelo-prechyste>